

hington niet bekendgemaakt (zij zouden de vijand zeer welkom zijn geweest) – er werd af en toe door de Geallieerde oorlogsleiders slechts in algemene termen over gesproken. Het gevolg was dat de publieke opinie in een land als Nederland er eigenlijk nimmer een denkbeeld van had, hoezeer de Geallieerde operaties door de verliezen ter zee geremd werden.

Hetzelfde gold voor die tweede belemmerende factor: de strijd tegen Japan.

Zeker, de Geallieerde oorlogsleiders konden iets vrijer ademhalen toen in mei '42 de Japanse landing bij Port Moresby verijdeld was en Japan een maand later in de Slag bij Midway vier van zijn zes vliegekampschepen verloren had, maar in diezelfde maand begonnen de Japanners vliegvelden te bouwen op de eilanden Tulagi en Guadalcanal in de groep der Salomons-eilanden en zij zouden, als zij die vliegvelden in gebruik konden nemen, de toevoerlijn naar Australië ernstig bedreigen. Begin juli gaven generaal Marshall en de chef van de Amerikaanse marinestaf, admiraal Harold E. King, opdracht, via de Salomons-eilanden door te stoten naar New Britain, New Ireland en Nieuw-Guinea. Begin augustus landden de Amerikanen op Guadalcanal en Tulagi. Drie maanden duurde het voor zij er meer in handen hadden dan een smalle kuststrook. Dat had harde strijd gevergd waarbij zware verliezen geleden waren: van de vijf vliegekampschepen die de Amerikanen toen nog in de Stille Oceaan bezaten (twee waren er al verloren gegaan), waren twee tot zinken gebracht en drie beschadigd. Verder dan Guadalcanal en Tulagi kwamen de Amerikanen dan ook niet; de opdracht van Marshall en King kon niet uitgevoerd worden.¹ Ja, het kostte de Amerikaanse opperbevelhebber in de Zuidwest-Pacific, generaal Douglas MacArthur, de grootste moeite om te voorkomen dat de Japanners dwars over de bergrug van Australisch Nieuw Guinea Port Moresby bereikten; daar moesten Amerikaanse en Australische divisies voor ingezet worden. Het gehele gebied van de Zuidwest-Pacific trok, mede door de lange afstanden, als een magneet steeds meer krachten aan. Het mocht dan waar zijn dat president Roosevelt ondanks de pressie van zijn militaire adviseurs vastgehouden had aan de afspraak dat eerst getracht zou worden, de oorlog in Europa te winnen – uit het streven om te voorkomen dat de Japanners hun machtsgebied verder zouden uitbreiden, vloeide voort dat in april '43 méér militairen van het Amerikaanse leger vochten tegen Japan dan tegen Duitsland en Italië.²

¹ Op Guadalcanal werd het laatste verzet van de Japanners eerst in februari '43 gebroken. ² In april '43 tegen Duitsland en Italië 508 000 man, tegen Japan 525 000. De cijfers sluiten de *US Army Air Forces* in, niet daarentegen de *Navy* en de *Marines* die naar verhouding nog veel sterker in de Stille Oceaan vertegenwoordigd waren.